ქ - 144

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

მაია ანზორის ასული ჯავახიძე

გვარის კატეგორიის ტრანსფორმაციული ანალიზი
(რუსული ენის მასალაზე)

10.02.03 - სლავური ენები

ავტორეფერატი
ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის
სამეცნიერო
ხარისხის მოსაპოვებლად

თ ბ ი ლ ი ს ი
1997

11
28 01 98

ნაშრომი შესრულებულია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის რუსული ენის კათედრაზე

სამეცნიერო ხელმძღვანელები: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
$\boxed{\text{გ.ნებიერიძე}}$

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
დ.გოცირიძე

ექსპერტი: ფილოლოგიის მეცნიერებეთა დოქტორი, პროფესორი
ლ. გ. ხატიაშვილი

ოფიციალური ოპონენტები: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
რ. კომახიძე

ბიბლიოთეკა
საქართველოს სამედიცინო ინსტიტუტი
ინფორმაციულ ენათა
კათედრა

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, დოცენტი
ტ.ამოსკალენკო

წამყვანი ორგანიზაცია: საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის აკადემია

— 1601 —

დისერტაციის დაცვა შედგება "20" აპრილს 1998 წ. 12⁰⁰ საათზე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის P10.01 C N5 სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე. მისამართი: 380028, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი 1.

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში.

ავტორეფერატი დაიგზავნა "16" მარტს 1998 წ.

სადისერტაციო საბჭოს
სწავლული მდივანი, ფილოლოგიის
მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი თ. კიკაჩეიშვილი

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

ნაშრომის აქტუალობა. ამჟამად დიდ მნიშვნელობას იძენს თანამედროვე ლინგვისტური თეორიის - რელაციური გრამატიკის პრინციპებისა და მეთოდების გააზრება, რაც საშუალებას გვაძლევს უშუალოდ გავიდეთ ურთიერთობათა ნაციონალურ-კულტურულ დონეზე.

რელაციური გრამატიკის წესები დამუშავებულია იმ დასკვნების საფუძველზე, რომლებიც მიღებულია სხვადასხვა ენის შესწავლის შედეგად და წარმოადგენს მათი განზოგადების ცდას. თეორია იძლევა იმის საშუალებას, რომ ახლებურად მივუდგეთ მორფოლოგიის რთულ საკითხებს, ავხსნათ სიღრმისეული სინტაქსური პროცესები. იგი ადწერით ლინგვისტიკას აძლევს გარკვეულ ორიენტირს, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია ეფექტურად ჩავწვდეთ ენის სინტაქსურ მექანიზმს: შევაფასოთ ამა თუ იმ ტიპოლოგიური ინტერპრეტაციის სიზუსტე. ამასთანავე, იგი ხელს უწყობს უნივერსალური გრამატიკის განვითარებას.

ნაშრომის მიზანია რელაციური გრამატიკის იმ წესებისა და კანონების წარმოდგენა, რომლებიც გვაძლევენ საშუალებას, უფრო ღრმად ჩავწვდეთ რუსულ ენაში აქტივ/პასივის ურთიერთმიმართების, კონსტრუქციის პასიური ტრანსფორმაციის არსს, რათა გავარკვიოთ, თუ რა სინტაქსური პროცესები მოქმედებენ ზედაპირულ დონეზე - ся აფიქსის რეალიზაციის დროს; რა მიმართებები მყარდება პასიურ ზმნასა და უკუქცევით ზმნებს შორის. აქ წარმოდგენილი თეორიული დებულებები: ინგლისური და ქართული ენებიდან მოყვანილი საილუსტრაციო მასალა, ერთის მხრივ, და საკითხისადმი ტრადიციული მიდგომა, მეორეს მხრივ, იძლევა რუსული პასივის არსის უკეთ ჩაწვდომის საშუალებას; იმის საშუალებას, რომ ნათლად დავინახოთ